

FOTO: SHUTTERSTOCK

HYBRIDE LEEROMGEVINGEN: LEREN IN DE ECHTE WERELD

Waarom een hybride leeromgeving mbo-studenten motiveert

Leren gebeurt niet alleen in een klaslokaal, maar ook in de echte wereld, met echte problemen en echte mensen. Of het nu in een leerrestaurant is, een innovatielab of een voetbalstadion: hybride leeromgevingen zie je steeds meer en ze zijn volop in ontwikkeling. Practor Petra Poelmans van mbo-instelling Scalda deed er onderzoek naar. Waarom zorgt zo'n hybride leeromgeving voor zoveel gemotiveerde studenten en wat komt er allemaal kijken bij het opzetten hiervan? **OLAF VAN TILBURG**

In een hybride leeromgeving zijn werkveld en opleiding met elkaar verweven. 'Je haalt als school de praktijk in huis, of andersom', legt Poelmans uit. Geen nieuw idee, maar wel een aanpak die steeds meer navolging krijgt. Razendsnelle technische innovatie, digitalisering

en maatschappelijke transitie – zoals die in de zorg of de energiesector – vragen namelijk steeds weer om andere en nieuwere kennis en vaardigheden.

Showcases op de site van het [Zeeuwse Scalda](#) laten zien dat een hybride leeromgeving allerlei vormen

kan hebben: een bakkerij, een laboratorium of het stadion van RBC Roosendaal. Bij Fontys Hogeschool is het aanbod weer anders. Daar vind je o.a. een automotive campus en een door studenten gerund online marketingbureau, waar ze begeleiding krijgen van studietoelagen van de opleiding en vakexperts uit de praktijk.

VERSCHIL TUSSEN STAGE EN HYBRIDE LEEROMGEVING

Poelmans vertelt dat mensen leren in een hybride leeromgeving nog wel eens verwarren met stagelopen. 'Het grote verschil is dat je bij een stage werkend leert en dat

het in een hybride leeromgeving precies andersom werkt. Bij een hybride leeromgeving staat het leren centraal, bij een stage staan vaak de werkprocessen centraler. Bij een hybride leeromgeving leer je daarnaast in en mét de praktijk. Het contact met school is veel intensiever; professionals uit het werkveld dragen veel meer bij aan het leerproces van de student.'

Het viel Poelmans op dat uit allerlei onderzoeken steeds weer blijkt dat iedereen leert in een hybride leeromgeving. Studenten, maar ook docenten en professionals. 'Dat komt doordat ze zich allemaal bewegen tussen werelden en bruggen slaan. Als ze oversteken tussen school en werk, noemen we dat *boundary crossing*.'

VAN DOCENT NAAR COACH

Neem een docent die niet meer voor de klas staat maar zich in de leeromgeving begeeft, bijvoorbeeld een restaurant. 'Dan kan het gebeuren dat een leerling moeite blijkt te hebben met het fileren van een bepaalde vissoort', legt Poelmans uit. 'De docent kan meteen voordoen hoe dat moet. Door de rol van docent aan te nemen kan er op dat moment uitgelegd worden wat er nodig is.'

'Het oversteken van grenzen vraagt om andere competenties', gaat Poelmans verder. 'Een docent die in een hybride leeromgeving gaat coachen leert te pendelen tussen kennisoverdrager, coach en

begeleider. Hij speelt in op wat de student op dat moment nodig heeft. Werkveldprofessionals verdiepen zich meer in pedagogiek en didactiek. Iedereen leert dus elkaars werkveld, taal, cultuur en gewoontes beter kennen.'

TIPS VOOR OPZETTEN HYBRIDE LEEROMGEVING

De grensgangers slaan op deze manier bruggen tussen onderwijs en praktijk. Eén van de grootste verschillen tussen beide werelden is volgens Poelmans tijd. Dit zorgt vaak voor schuring. 'Scholen hebben andere vakantieroosters en werktijden dan bedrijven. Een geschikte ruimte is vaak zó gevonden. En ook over leermiddelen zijn partijen het vaak snel eens. Maar het antwoord op de vraag "wanneer leren we?" kan een struikelblok zijn.'

Wat initiatiefnemers volgens Poelmans in hun enthousiasme ook nog wel eens vergeten, is om de leeromgeving goed te verankeren in de organisatie. Ze ziet regelmatig dat de werkvloer enthousiast is, maar het bestuur niet, en andersom.

Daarom heeft Petra een belangrijke tip voor iedereen die bezig is met het ontwerpen van een duurzame hybride leeromgeving. 'Leer elkaar kennen. Stel eerst vast wat je doelen zijn, wie erbij betrokken zijn en wie welke verantwoordelijkheden op zich neemt. Ga om tafel met mensen die zeggenschap hebben. Kijk elkaar diep in de ogen en spreek af hoe je het samen gaat doen. Bespreek goed wanneer er wordt geleerd, met het oog op schoolvakanties. Anders gaat het schuren en bloedt elk initiatief uiteindelijk dood.'

VOORDELEN HYBRIDE LEEROMGEVING

Lukt het wél om een hybride leeromgeving goed van de grond

te krijgen? Dan levert dat voor alle betrokkenen resultaat op. 'Docenten zijn op de hoogte van de laatste ontwikkelingen in een werkveld. Werkveldprofessionals ontwikkelen als gezegd didactische en pedagogische vaardigheden, waardoor studenten zich veilig voelen, fouten durven maken en leren omgaan met onverwachte situaties. Dat vergroot tevens hun zelfvertrouwen.'

Bedrijven zijn volgens Poelmans ook enthousiast over hybride leeromgevingen. 'Omdat ze een maatschappelijke verantwoordelijkheid voelen en omdat ze daardoor als eerste in contact komen met de werknemers van de toekomst.'

VERANKER DE LEEROMGEVING GOED IN DE ORGANISATIE

De maatschappij profiteert ook, zegt Poelmans. 'We weten uit onderzoek dat studenten die op deze manier leren veel gemotiveerder zijn. En gemotiveerde studenten kunnen we goed gebruiken in een tijd waarin de druk op de arbeidsmarkt groter is dan ooit.'

Het is voor Poelmans ook duidelijk waar die motivatie vandaan komt. 'Wat is er nu mooier dan in de praktijk het vak te leren waar je voor gekozen hebt, te merken dat jouw inzet ertoe doet en dat je groeit?'

OLAF VAN TILBURG IS AUTEUR

Meer weten over leren op het snijvlak van de opleiding en beroepspraktijk? Bekijk de [themapagina](#) over hybride leeromgevingen voor meer informatie.

FOTO: OLAF VAN TILBURG

Petra Poelmans